

[Gert Petersen.]

ikke er rimeligt at yde erstatning, når der som her er tale om en generel rådighedsindskrænkning, undtagen i de særlige tilfælde, hvor indskrænkningen rammer enkelte langt hårdere, end det generelt er tilfældet. For det andet, at lige så rimeligt det kan være at yde erstatning for inddragelse af værdier, der er skabt ved personligt arbejde, lige så urimeligt er det efter vor opfattelse at erstatte tab af værdier, som er samfundsskabte og ikke skyldes nogen enkeltpersons indsats. Endelig for det tredje, at denne urimelighed bliver desto større, når der er tale om ikke-indtrufne, men forventede værdistigninger, som jo i næsten alle de tilfælde, der her er tale om, er samfundsskabte. Det var det, man tog konsekvensen af i de tilsvarende lovforslag, som den socialdemokratisk-radikale regering fremsatte i 1963, og som blev støttet af socialistisk folkeparti. Både i byregulerings- og byplanloven foreslog man erstatningsbestemmelserne fjernet, så vidt jeg har forstået netop ud fra de begrundelser, jeg her har peget på. Jeg skal erkende, at rækkevidden af det her foreliggende zonelovsforslag er betydelig større, at der kan forekomme tilfælde af ubillighed, og at man vel ikke kan have noget imod, at samfundet erstatter en ubillighed, som vil ramme enkelte medborgere ved gennemførelsen af så omfattende foranstaltninger; her tænker jeg især på de tilfælde, hvor forholdene har givet sig umiddelbart praktiske udslag. Hvor der f. eks. i dag foreligger direkte tilsagn fra offentlige myndigheder, hvor der er gennemført byggeomdning, hvor der er pålignet forpligtelser, som er begrundet i en fremtidig bebyggelse, som nu udskydes på ubestemt tid — i sådanne tilfælde, i sådanne særlige tilfælde, kan man fra SF's side acceptere, at samfundet yder en passende skadeserstatning. Men vi mener ikke, at samfundet har nogen moralsk pligt til derudover at erstatte ejeren den merfortjeneste, som han med rette eller urette har ventet og håbet at skaffe sig engang i fremtiden, den være sig nær eller fjern eller, som det siges et sted — jeg tror det er i bemærkningerne — „overskuelig“; så må man jo spørge: hvor langt skuer boligministeriet ud i fremtiden?

Derfor havde vi hellere set, at man ved engangsløsningen — og engangsløsningen er

et princip, som vi synes er rigtigt — havde opgivet at erstatte forventede værdistigninger eller tab af indtægter, som ejeren måske, måske ikke, kunne have opnået på den anden side af skæringsdagen, og havde nøjedes med nogle dispensationsregler, nogle retningslinjer for dispensation, hvorefter man kunne erstatte i de tilfælde, hvor der forelå en klart ubillig forskelsbehandling.

Dette er en kritik af en side af zonelovsforslaget, men egentlig ikke af dets helhed; grundprincipperne synes vi, som hr. Arne Larsen sagde, er rigtige. Hvad den del af det angår, som jeg her har vendt mig imod, kan man vel sige, at den er præget af to af regeringspartiernes traditionelle grundsyn; men disse to partier har jo, ligesom det tredje regeringsparti på anden måde, allerede revideret mangt og meget, så kunne man ikke gå lidt videre her og også revidere det grundsyn? Ellers bliver det en dyr fornøjelse for hele samfundet og, for at tale i et sprog, som alle — også regeringspartierne, ved jeg — kan forstå: det bliver dyrt for skatteyderne fortsat at betragte den private ejendomsret til jorden som en hellig ko, der altid skal have første ret til madtrug. Man bliver nødt til at erkende, at skal problemerne løses, så må det — jeg tror, det var den nuværende statsminister, som engang skrev det — så må det gøre ondt, det kan ikke undgås. Derfor mener vi, at de erstatningsbestemmelser, som her indeholdes, bliver for kostbare, går for vidt. Vi håber — uden at drømme om, at vi kan få regeringen til at opgive dem principielt — at man i hvert fald i en saglig forhandling kan få dem strammet noget, sådan at det kun er de tilfælde af ubillighed, jeg har talt om, som bliver berørt.

Sigsgaard: Allerede i 1963, da det første sæt jordlove blev fremsat og forkastet ved folkeafstemningen efter alle tiders mest usaglige borgerlige skrækpropaganda, var behovet for jordpolitiske indgreb påtrængende, og i dag er det selvfølgelig endnu værre: Byerne vokser tilfældigt og planløst. Nye boligkvarterer er tit ikke bare grimme og kedelige, men mangler den mest elementære betjening med offentlige trafikmidler, børneinstitutioner og meget andet; simpelt hen fordi man ikke kan lave f. eks. en ordentlig busrute, når husene ligger klit-klat rundt omkring. Den spredte og tilfældige byudvik-